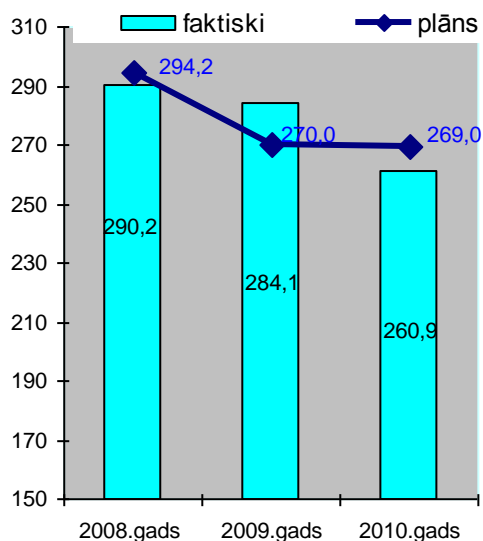

Naftas produktu (degvielas) aprite 2010.gadā

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi

(milj. Ls)

1.attēls

2010.gadā par naftas produktiem (degvielu) faktiskie akcīzes nodokļa ieņēmumi ir **Ls 260,91 milj.**, kas ir par Ls 23,21 milj. jeb par **8% mazāk** kā 2009.gadā. Gada plāns izpildīts 97%, jeb iekasēts par Ls 8,09 milj. mazāk kā tika plānots.

2010.gadā, salīdzinājumā ar 2009.gadu, akcīzes nodokļa ieņēmumi samazinājušies:

- par svinu nesaturošo benzīnu (ieskaitot svinu nesaturošo benzīnu, kuram pievienots no lauksaimniecības izejvielām iegūts etilspirts) par Ls 14,02 milj. jeb 13%;

- par dīzeļdegvielu (ieskaitot dīzeļdegvielu, kurai pievienota biodīzeļdegviela un dīzeļdegvielu, ko izmanto par kurināmo) par Ls

9,36 milj. jeb 6% un par degvielleļļu par Ls 0,86 milj. jeb 21%. Palielinājušies ir tikai ieņēmumi par naftas gāzi – par Ls 0,17 milj. jeb 10% (*skatīt 1.pielikumu*).

Akcīzes nodokļa ieņēmumus par naftas produktiem 2010.gadā ietekmēja:

- akcīzes nodokļa likmes, kas 2010.gadā netika mainītas (*skatīt 3.pielikumu*);
- biodegvielas un fosilās degvielas sajaukumu ar biodegvielu realizācija – biodīzeļdegvielai, kas pilnībā iegūta no rapša sēklu eļļas tiek piemērota nulles akcīzes nodokļa likme, savukārt degvielai, kurai akcīzes preču noliktavās Latvijā ir pievienota biodegviela, 2010.gadā tika piemērota samazināta akcīzes nodokļa likme. 2010.gadā 68% no kopējā patēriņam Latvijā nodotā benzīna un dīzeļdegvielas apjoma veido produkti ar biodegvielas piejaukumu un biodīzeļdegviela, attiecību samazinot akcīzes nodokļa ieņēmumus aptuveni par Ls 8,8 milj.;
- naftas produktu (degvielas) patēriņa struktūras izmaiņas - 2010.gadā, salīdzinājumā ar 2009.gadu, pieaudzis dīzeļdegvielas un reaktīvās degvielas (kas tiek izmantota lidmašīnu apgādei un saskaņā ar likumu „Par akcīzes nodokli” ar akcīzes nodokli netiek aplikta) īpatsvars kopējā patēriņa struktūrā, attiecīgi samazinoties benzīna īpatsvaram (*skatīt 4.attēlu*);
- dīzeļdegvielas piegādes kārtības izmaiņa lauksaimniecības zemes apstrādei - sākot ar 2010.gada 1.jūliju, dīzeļdegvielai, kuru piegādā lauksaimniecības zemes apstrādei, saskaņā ar likuma Par akcīzes nodokli 18.panta piekto daļu jau piegādes brīdī tiek piemērots atbrīvojums no akcīzes nodokļa, ja tā tiek piegādāta 2010.gada 12.maija Ministru kabineta noteikumu Nr.444. „Kārtība, kādā no akcīzes nodokļa ir atbrīvota dīzeļdegviela (gāzeļļa) un dīzeļdegviela (gāzeļļa), kurai ir pievienota rapšu sēklu eļļa vai no rapšu sēklu eļļas iegūta biodīzeļdegviela, ko lauksaimniecības produkcijas ražotājs izmanto lauksaimniecības zemes apstrādei, kā arī tādas meža vai purva zemes platības apstrādei, kurā kultivē dzērvenes vai mellenes” noteiktajā kārtībā. Minētās izmaiņas (līdz 1.jūlijam tika piemērota atmaksu sistēma) akcīzes nodokļa ieņēmumus 2010.gadā samazināja par aptuveni Ls 11 milj.

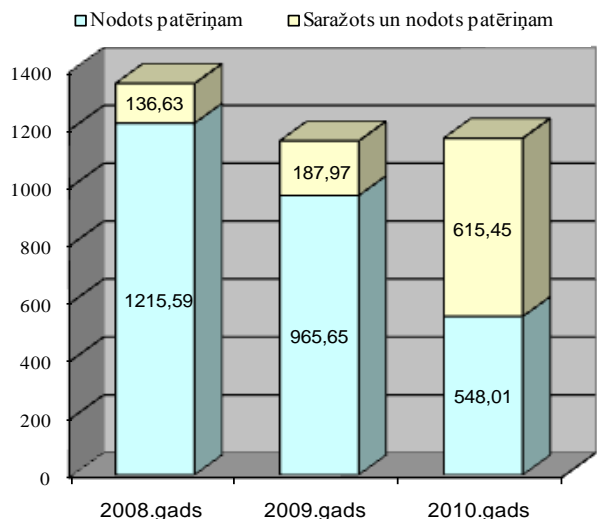
2. Naftas produktu (degvielas) nodošana patēriņam Latvijā

2010.gada beigās bija 77 spēkā esošas licences apstiprināta noliktavas turētāja darbībai un 5 spēkā esošas licences reģistrēta saņēmēja darbībai, kurās norādītais akcīzes preču veids ir naftas produkti un/vai biodegviela, kā arī 48 licences reģistrēta nosūtītāja darbībai.

Naftas produktu (degvielas) nodošana patēriņam

(tūkst. tonnas)

2.attēls

2010.gadā kopumā patēriņam Latvijā nodoti naftas produkti (degviela) **1163,46 tūkst. tonnu** apjomā, kas ir par 9,84 tūkst. tonnām jeb **1% vairāk** kā 2009.gadā, kas liecina, ka kopējais patēriņam nodotais naftas produktu daudzums ir saglabājies iepriekšējā gada līmenī.

2010.gadā, salīdzinājumā ar 2009.gadu, par 14,27 tūkst. tonnām jeb 15% palielinājies kopējais patēriņam Latvijā nodotais petrolejas (ieskaitot reaktīvo degvielu) apjoms. Jāatzīmē, ka reaktīvā degviela galvenokārt tiek piegādāta lidmašīnu apgādei un tai tiek piemērots

atbrīvojums no akcīzes nodokļa. Palielinājies arī kopējais patēriņam Latvijā nodotais dīzeļdegvielas (ieskaitot dīzeļdegvielu, kurai pievienota biodīzeļdegviela un dīzeļdegvielu, kuru izmanto par kurināmo) (*turpmāk – dīzeļdegviela*) apjoms – par 27,44 tūkst. tonnām jeb 4%, vienlaicīgi par 34,16 tūkst. tonnām jeb 11% samazinoties benzīna (ieskaitot svīnu nesaturošo benzīnu, kuram pievienots no lauksaimniecības izejvielām iegūts etilspirts) (*turpmāk – benzīns*) apjomam, par 3,29 tūkst. tonnām jeb 8% pieaudzis arī sašķidrinātās naftas gāzes patēriņam nodotais apjoms. Savukārt samazinājies patēriņam nodotās degvielleļļas apjoms – par 2,22 tūkst. tonnām jeb 7% (*skatīt 2.pielikuma 1.tabulu*).

2010.gadā (sākot ar jūliju), piemērojot atbrīvojumu no akcīzes nodokļa, realizācijai lauksaimniecības produkcijas ražotājiem nodotas 46,61 tūkst. tonnas dīzeļdegvielas (ieskaitot dīzeļdegvielu, kurai pievienota biodīzeļdegviela).

2010.gadā akcīzes preču noliktavās kopumā saražoti (sajaukti, marķēti, apstrādāti, pārstrādāti, safasēti) naftas produkti 845,43 tūkst. tonnu apjomā, kas ir ievērojami vairāk kā 2009.gadā.

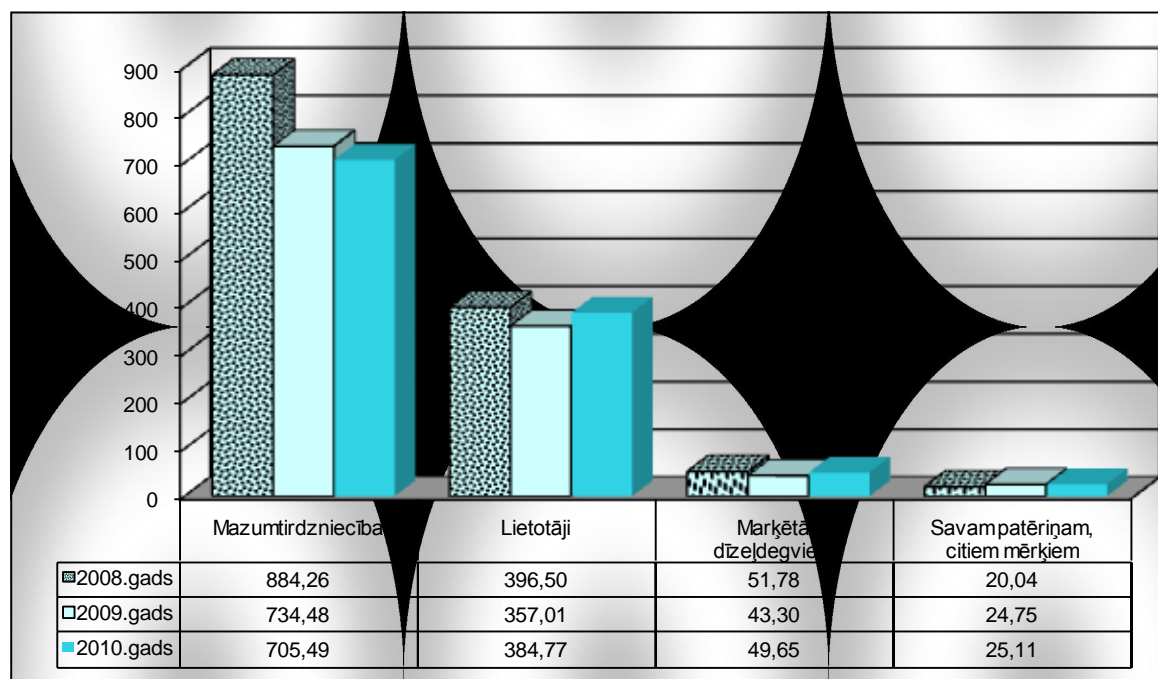
Degvielas ražošanas (sajaukšanas) apjomu pieaugums skaidrojams ar to, ka saskaņā 2009.gada 3. novembrī veiktajiem grozījumiem Ministru kabineta 2000.gada 26.septembra noteikumos Nr.332 „Noteikumi par benzīna un dīzeļdegvielas atbilstības novērtēšanu”, sākot ar 2009.gada 1.oktobri Latvijā atļauts realizēt 95 markas bezsvina benzīnu tikai tad, ja pievienotā bioetanolā saturs ir 4,5-5 tilpumprocenti, un dīzeļdegvielu (izņemot arktiskos un bargos ziemas apstākļos izmantojamu) tikai ar biodīzeļdegvielas saturu 4,5-5 tilpumprocenti no kopējā produkta daudzuma.

Piecpadsmit **lielākie komersanti** pēc 2010.gadā kopējā patēriņam Latvijā nodotā naftas produktu (degvielas) apjoma uzskaitīti 4.pielikumā. Līderpozīcijas ir saglabājuši SIA „Latvijas Statoil”, SIA „Neste Latvija” un SIA „Lukoil Baltija R”.

3. Naftas produktu (degvielas) realizācija

(tūkst. tonnas)

3.attēls

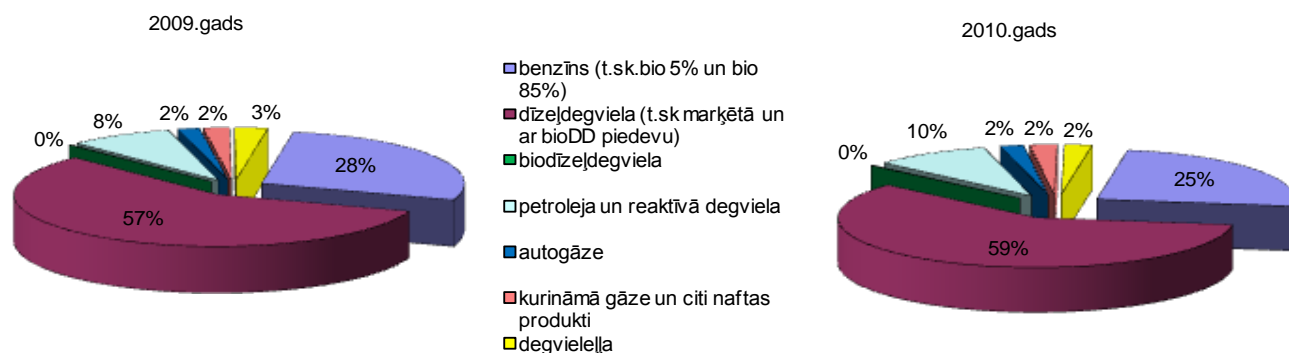

2010.gadā Latvijā realizēts un savam patēriņam izmantots kopumā **1165,02 tūkst. tonnu** naftas produktu (degvielas), kas ir par 5,49 tūkst. tonnām vairāk kā 2009.gadā (*skatīt 2.pielikuma 2.tabulu*). Realizācijas pieaugums nesasniedz vienu procentu un var uzskatīt, ka **realizācija saglabājusies 2009.gada līmenī**. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, nedaudz pieaudzis visu naftas produktu veidu izņemot benzīnu un degvielleļļu realizācijas apjoms.

2010.gadā, salīdzinājumā ar 2009.gadu, samazinājies mazumtirdzniecībā realizētās degvielas apjoms. Savukārt palielinājusies gan iezīmētās (marķētās) dīzeļdegvielas realizācija, gan lietotājiem realizētais un savam patēriņam un citiem mērķiem izlietotais naftas produktu apjoms (*skatīt 2.pielikuma 2.tabulu*).

2010.gadā, salīdzinājumā ar 2009.gadu, kopējā realizēto naftas produktu struktūrā palielinājies dīzeļdegvielas un petrolejas īpatsvars attiecīgi samazinoties benzīna īpatsvaram (*skatīt 2.pielikuma 2.tabulu un 4.attēlu*).

Naftas produktu veidu īpatsvars (procentos) kopējā realizēto naftas produktu struktūrā 4.attēls.

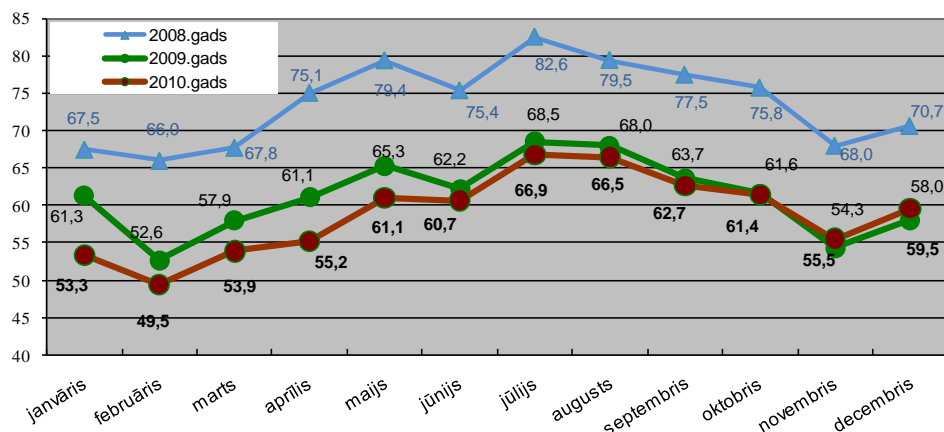

3.1. Naftas produktu mazumtirdzniecība

2010.gada beigās 150 komersantiem bija spēkā esošas licences naftas produktu (degvielas) mazumtirdzniecībai, kurās deklarētas 635 darbības vietas, no tām 104 gāzes uzpildes stacijas, 479 degvielas uzpildes stacijas un 52 gāzes un degvielas uzpildes stacijas.

Naftas produktu (degvielas) mazumtirdzniecība (tūkst. tonnās)

5.attēls

2010.gadā mazumtirdzniecībā kopumā realizētas **705,47 tūkst. tonnas** degvielas, kas ir par 28,99 tūkst. tonnām jeb par **4% mazāk** kā 2009.gadā.

Salīdzinājumā ar 2009.gadu, visvairāk samazinājies

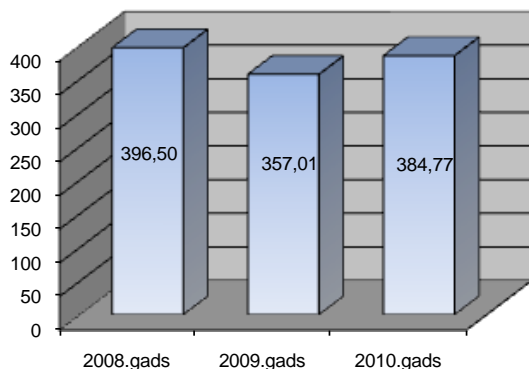
mazumtirdzniecībā realizētā benzīna apjoms – par 32,77 tūkst. tonnām jeb 10%, savukārt mazumtirdzniecībā realizētās autogāzes apjoms palielinājies – par 1,47 tūkst. tonnām jeb 8%. Dīzeļdegvielas realizācijas izmaiņa nesasniedz 1% un var uzskatīt ka realizācija ir saglabājusies 2009.gada līmenī (*skatīt 2. pielikuma 2.1. tabulu*).

4.pielikumā uzskaitīti piecpadsmit lielākie komersanti pēc 2010.gadā mazumtirdzniecībā realizētā degvielas apjoma. Līderpozīcijas mazumtirdzniecībā realizētās degvielas apjoma ziņā 2010.gadā ir saglabājušas SIA „Latvija Statoil”, SIA „Neste Latvija”, SIA „Lukoil Baltija R”, A/S „Virši A” un SIA „East-West-Transit”.

Degvielas mazumtirdzniecības apjomi 2010.gadā kopumā ir zemāki par 2009.gada rādītājiem bet 2010.gada novembrī un decembrī ir nedaudz pārsnieguši 2009.gada attiecīgo periodu rādītājus (*skatīt 5.attēlu*).

3.2. Naftas produktu (degvielas) realizācija lietotājiem

(tūkst. tonnās) 6.attēls

2010.gadā lietotājiem kopumā realizētas **384,77 tūkst. tonnas** naftas produktu (degvielas), kas ir par 27,76 tūkst. tonnām jeb **8% vairāk** kā 2009.gadā (*skatīt 2.pielikuma 2.2. tabulu*).

2010.gadā, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, realizācijas apjoms pieaudzis gandrīz visiem naftas produktu veidiem, izņēmums ir benzīns, kura realizācijas apjoms ir samazinājies par 0,30 tūkst. tonnām jeb 12% un degviellejā – samazinājums ir 5,06 tūkst. tonnas jeb 28%. Visvairāk pieaudzis realizācijas apjoms petrolejai (tai skaitā, reaktīvā degviela) – par 14,25 tūkst. tonnām jeb 15% un gāzei, kuru izmanto par kurināmo – par 1,56 tūkst. tonnām. Par 16,75 tūkst tonnām pieaudzis lietotājiem realizētās dīzeļdegvielas apjoms, bet tas galvenokārt

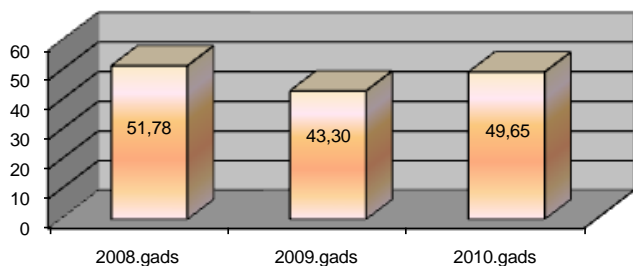
varētu būt skaidrojams ar dīzeļdegvielas lauksaimniecības zemes apstrādei realizāciju. Petrolejas un reaktīvās degvielas realizācijas apjomu pieaugums varētu būt saistīts ar lidostas attīstību, jo reaktīvā degviela galvenokārt tiek realizēta lidmašīnu apgādei. Jāatzīmē, ka nodokļa ieņēmumus reaktīvās degvielas realizācijas apjomu pieaugums neietekmē, jo reaktīvā degviela, kas tiek piegādāta gaisa kuģiem, saskaņā ar likumu Par akcīzes nodokli ietilpst akcīzes nodokļa atbrīvojumu kategorijā.

3.3. Marķētās dīzeļdegvielas realizācija

2010.gada 31. decembrī bija spēkā esošas **1130** izziņas juridiskām personām (2009.gada 31. decembrī – 987) un **1566** izziņas fiziskām personām (2009.gada 31. decembrī – 1227) par atļauju iegādāties iezīmētos (marķētos) naftas produktus (kurināmo) kā arī **16** izziņas juridiskām personām par tiesībām iegādāties iezīmētos (marķētos) naftas produktus izmantošanai tehnikā brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās. Iezīmētā marķētā dīzeļdegviela, saskaņā ar likuma Par akcīzes nodokli 18.pantu, tiek piegādāta arī kuģu apgādei, piemērojot atbrīvojumu no akcīzes nodokļa.

Marķētās dīzeļdegvielas realizācija

(tūkst. tonnās) 7.attēls

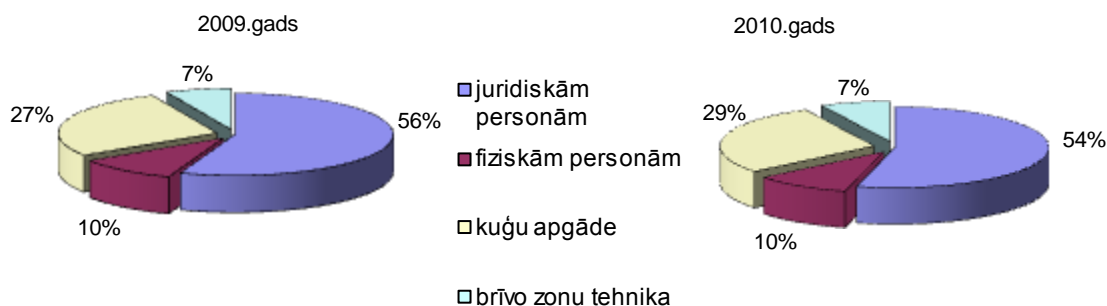
2010.gadā kopumā realizētas **49,65 tūkst. tonnas** marķētās dīzeļdegvielas, kas ir par 6,36 tūkst. tonnām jeb **15% vairāk** kā 2009.gadā.

2010.gadā, salīdzinājumā ar 2009.gadu, ir palielinājusies iezīmētās (marķētās) dīzeļdegvielas realizācija visām iezīmētās (marķētās) dīzeļdegvielas patērētāju kategorijām. Vislielākais

realizācijas pieaugums ir juridiskām personām, izmantošanai par kurināmo vai siltumenerģijas ražošanai produkcijas ražošanas (pārstrādes) tehnoloģiskajā procesā (skatīt 2.pielikuma 2.3.tabulu).

Marķētās degvielas patēriņa struktūra

8.attēls

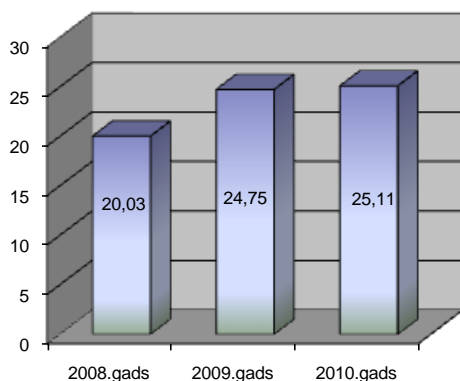

Iezīmētās (marķētās) dīzeļdegvielas realizācijas īpatsvara izmaiņas dažādām patērētāju kategorijām atspoguļotas 8.attēlā.

3.4. Naftas produktu (degvielas) izlietojums savam patēriņam, citiem mērķiem

(tūkst tonnas) 9.attēls

2010.gadā kopumā savam patēriņam un citiem mērķiem (tai skaitā citu preču, kas nav naftas produkti, ražošanai) izmantoti naftas produkti **25,10 tūkst. tonnu** apjomā, kas ir par 0,36 tūkst. tonnām jeb **2% vairāk** kā 2009.gadā. Par 0,42 tūkst. tonnām pieaudzis savam patēriņam izmantotās degvielas apjoms, bet samazinājies benzīna apjoms par 0,20 tūkst. tonnām jeb 11% un dīzeļdegvielas apjoms par 0,62 tūkst. tonnām jeb 8% (*skatīt 2.pielikuma 2.4. tabulu*).

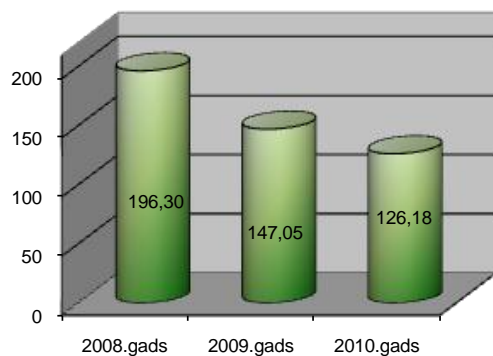
2010.gada 31.decembrī bija spēkā esošas 71 izziņas par tiesībām iegādāties naftas produktus, nemaksājot akcīzes nodokli, izmantošanai citiem mērķiem, nevis par degvielu vai kurināmo.

4. Naftas produktu vairumtirdzniecība

2010.gadā beigās 34 komersantiem bija spēkā esoša licence naftas produktu (degvielas) vairumtirdzniecībai.

Naftas produktu (degvielas) realizācija vairumtirdzniecībā

(tūkst. tonnas) 10.attēls

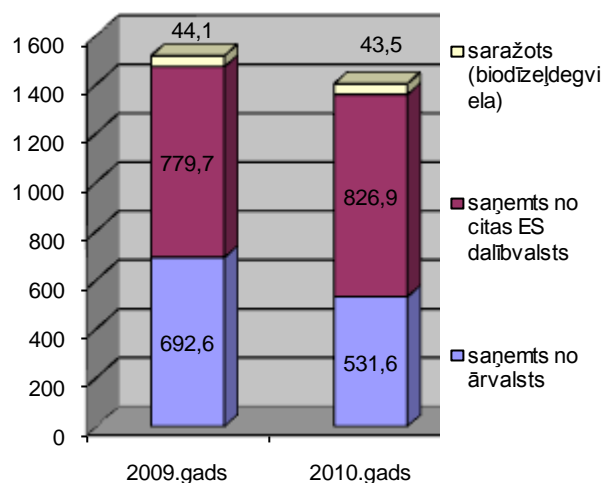

2010.gadā, izmantojot vairumtirdzniecības licences nosacījumus, kopumā realizēts **126,18 tūkst. tonnu** naftas produktu (degvielas), kas ir par 20,87 tūkst. tonnām jeb par 14% mazāk kā iepriekšējā gadā. 86% no kopējā naftas produktu daudzuma, kas realizēts 2010.gadā izmantojot vairumtirdzniecības licences nosacījumus veido dīzeļdegviela (*skatīt 2.pielikuma 3.tabulu*).

5. Naftas produktu saņemšana un nosūtīšana

(tūkst. tonnas)

11.attēls

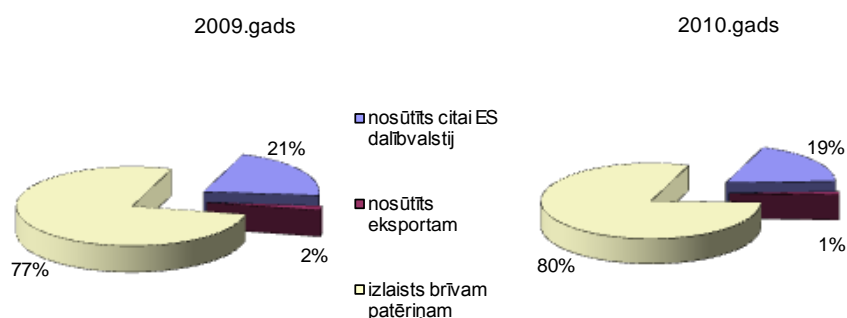

2010.gadā kopumā Latvijas akcīzes preču noliktavās, reģistrēto saņēmēju un vairumtirgotāju noliktavās saņemti naftas produkti (degviela), to aizstājējprodukti un komponenti **1401,91 tūkst. tonnu** apjomā (t.sk. saražotā biodīzeļdegviela 43,45 tūkst. tonnas). 59% no kopējā naftas produktu apjoma tika saņemts no citām ES dalībvalstīm un 38 % no valstīm, kuras nav ES dalībvalstis (imports), un 3 % saražoti akcīzes preču noliktavās (biodīzeļdegviela).

2010.gadā 80% no Latvijā saņemto naftas produktu apjoma tika nodoti patēriņam Latvijā un 20% nosūtīti citām valstīm. Salīdzinājumā ar 2009.gadu, palielinājies patēriņam nodoto naftas produktu īpatsvars un sarucis nosūtīto naftas produktu īpatsvars no kopējā Latvijā saņemto naftas produktu apjoma (*skatīt 11.attēlu*).

Saņemto naftas produktu nosūtīšana un izlaišana brīvam apgrozījumam patēriņam

(procentos no kopējā apjoma) 12.attēls

Analītiskajā pārskatā un pielikumos, aprēķinot naftas produktu daudzumu tonnās, ir pielietoti sekojoši blīvumi: benzīnam - 0,765 t/m³; degvielai - 0,95 t/m³; petrolejai - 0,78 t/m³; dīzeļdegvielai - 0,835 t/m³; biodīzeļdegvielai - 0,887 t/m³; marķētai dīzeļdegvielai - 0,835 t/m³, naftas gāzei - 0,55 t/m³.